JASANGARRITASUNERAKO INGURUMEN HEZKUNTZAKO PLAN ESTRATEGIKOA

Sintesi-dokumentua

Ayuntamiento de Pamplona | Iruñeko Udala

pamplona iruña

Aurkibidea:

1. Zer da jasangarritasunerako ingurumen-hezkuntzako plan estrategikoa?
   - Esparru estrategikoa: mundu-mailatik tokian tokikora
   - Egitura
   - Jarduketa-ardatzak
   - Genero-ikuspegia
   - Plan estrategikoa egiteko partaidetza-prozesua

2. Plan estrategikoaren diagnostikoa

3. Ekintza-plana
   - Helburuak
   - Printzipioak
   - Egitura
   - Planaren hedapena
   - Sintesi-koadroa

4. Abian jartzea eta jarraipena
   - Gobernantza-eredua
   - Kronograma
   - Jarraipen- eta ebaluazio-sistema

Zer da Jasangarritasunerako Ingurumen Hezkuntza Plan Estrategikoa?

Zer da Jasangarritasunerako Ingurumen Hezkuntza Plan Estrategikoa?

Iruñea jasangarriago, konprometituago eta eraldatzaileago baterantz: jasangarritasunerako ingurumen-hezkuntza aldaketa-palanka gisa.

Iruñeko Udalaren Jasangarritasunerako Ingurumen Hezkuntzako Plan Estrategikoak (JIHPE), genero-eraginaren analisiarekin, udal-esparruan egiten diren **jasangarritasunerako ingurumen-hezkuntza**ko ekintzak (JIH) antolatzen ditu eta horiek indartzeko esparrua da. Prozesu horretan, metatutako esperientzia, egungo esparru arautzaile eta estrategikoak zein gizarte-, ingurumen- eta klima-krisiaren ondoriozko behar berriak integratzen ditu. Hiriari koherentzia, jarraitutasuna eta eraldatzeko gaitasun handiagoa ematea ahalbidetzen duen tresna egituratzaile gisa ulertzen da, eta xede du bidezko trantsizio ekologiko baterantz aurrera egitea. Entzuten, ikasten eta etorkizuna proiektatzen jakin duen prozesu kolektibo baten emaitza da.

Plan estrategiko honek apustu egiten du ebaluazio jarraituan eta ikerketan oinarritutako **JIH hurbil, praktiko eta eralda-tzaile** baten alde, Iruñeko hiriaren behar aldakorretara egokitu ahal izateko.
JIHPEk, 2032ra begira, kultura- eta balio-aldaketa bat bultzatzeko beharrari **tokian-tokian** erantzuteko helburuak, ildoak eta egin beharreko ekintzak definitzen ditu, horrek **gizarte-, ingurumen- eta klima-erronkei** zorrotz, koordinatuta, parte-hartze bidez eta dagokion erantzukidetasun instituzional eta sozialarekin erantzutea ahalbidetuko du.

JASANGARRITASUNERAKO INGURUMEN-HEZKUNTZA EZINBESTEKO PALANKA DA GAUR EGUN HIRI JUSTU, BIZIGARRI ETA JASANGARRI BATERAKO TRANTSIZIOAN. IRUÑEAK, HIRI-EKOSISTEMA BIZI ETA ASKOTARIKOA DEN HEINEAN, ERANTZUN KOLEKTIBO, INFORMATU ETA ERALDATZAILEAK ESKATZEN DITUZTEN INGURUMEN-, GIZARTE- ETA KULTURA-ERRONKEI AURRE EGITEN DIE.

Esparru estrategikoa:

MUNDU-MAILATIK
TOKIAN TOKIKORA

Plana hainbat mailatako arau-esparruekin eta esparru estrategikoekin bat dator, koherentzia izan dezan ziurtatzeko:

- **Nazioartekoak**: Garapen Jasangarrirako Helburuak (GJH-2015).
- **Estatu mailakoa:** Ingurumen Hezkuntzako Liburu Zuria (1999) eta JIHko Ekintza Plana (JIHEP, 2021-2025).
- **Eskualdekoa:** JIHko Nafarroako Estrategia (JIHNE, 2030).
- **Tokikoa:** Hiri Agenda Iruña 2030, Energia Trantsizio eta Klima Aldaketarako Estrategia 2030 (ETKAE) eta aurreko 2017-2019 aldiko Ingurumen Hezkuntzako Estrategia.

Egitura

Plan honek hiru zutabe nagusi ditu:

1. **Diagnostikoa:** azterketa-prozesu horri esker, udalerriko ikaskuntza eta lehentasun kritikoak identifikatu ahal izan dira, eta tokiko eremuan JIHko ikuspegi partekatua eraiki da.
2. **Ekintza-plana (2026-2032):** Diagnostikoko aurkikuntzak proposamen (ekintza) zehatz, ildo estrategiko eta helburu neurgarri bihurtzea.
3. **Abian jartzea eta jarraipena:** Plana gobernantza-, jarraipen- eta ebaluazio-ereduen bidez nola gauzatuko den zehazten duen dokumentua.

Jarduketa-ardatzak

Kultura- eta balio-aldaketa lortzeko, Planaren esku-hartzea hiru eremu handitan egituratzen da:

- **Udal-lantaldea:** barne-prestakuntza eta jasangarritasunarekin bat datozen arloen eta politiken arteko koordinazioa bultzatzen dira, Udalaren eredugarritasuna, eraldaketa eta konpromisoa sustatzeko.
- **Hezkuntza-komunitatea:** sareko lana eta ikasgelez gaindiko proiektu komunitarioak sustatzen dira, eta irakasle, ikasle eta familia guztiei laguntza eta trebakuntza eskaintzen zaie.
- **Herritarrak eta Kolektiboak:** kontzeptuak eta pertsonen eguneroko errealitatea lotzen dituzten parte-hartze bidezko prozesuak eta ahalduntzekoak sustatzen dira, eta herritarren ekimenak babestu eta erantzukidetasun soziala indartzen da.

Genero-ikuspegia:

ZEHARKAKO
KONPROMISOA

Genero-ikuspegia funtsezko eta zeharkako osagaia da JIHPEren diseinuan. Partaidetza-prozesu inklusiboen eta berdintasun-irizpideekin egindako dokumentu teknikoen bidez, Planak Iruñeko errealitatea eraldatu nahi du, gizonen eta emakumeen arteko desberdintasunak murrizteko eta etorkizun jasangarria eraikitzeko prozesuan partaidetza orekatua egotea ziurtatzeko.

Plan estrategikoa egiteko partaidetza-prozesua

BI ETAPA HANDITAN BANATU ZEN, DIAGNOSTIKOAK ETA ETORKIZUNEKO EKINTZEK PARTE-HARTZAILEEN ADOSTASUNA IZANEN ZUTELA ZIURTATZEKO.

1. PARTAIDETZA-DIAGNOSTIKOA

Fase horretan, beharrak eta espektatibak identifikatu nahi izan ziren, gizarteko eta administrazioko hainbat mailek parte hartu zuten teknika prospektibo batzuen bidez:

- **Udal-esparrua:** Gobernu Estrategikoko, Hirigintzako eta 2030 Agendako Zuzendaritzarekin prospekzio-saioak egin ziren, baita Ingurumen Hezkuntzako Zerbitzuarekin (IH) eztabaida-taldeak ere, ikasitakoa berrikusteko.
- **Hezkuntza-sektorea:** jardunaldi bat antolatu zen hezkuntza formaleko irakasleekin, beren ikastetxeetako zein udal-mailako interes eta behar espezifikoak definitzeko.
- **Herritarrak eta interes-taldeak:** bi web-galdetegi egin ziren, bata, udal-langileentzat, eta bestea, herritar, kanpoko entitate eta ikastetxeentzat, gai eta tresna interesgarriak aztertzeko.
- **Barne-antolakuntza:** jasangarritasunari buruzko udal-prestakuntzari buruzko planaren ardura zuen taldearekin harreman estua izan zen.

2. EKINTZA-PLANA EGITEA

Etapa horretan, partaidetza proposamenen eraginkortasunean eta kontrastean oinarritu zen, Planaren bideragarritasuna bermatzeko:

- **Udal-lantaldearen inplikazioa:** bost eztabaida-talde sortu ziren Udalaren funtsezko zerbitzuekin (Hirigintza, Mugikortasuna, Kultura, Berdintasuna, Hezkuntza, Hiri-kontserbazioa eta Energia Agentzia, besteak beste), lankidetza-ekintzak bateratuak proposatzeko.
- **Baliozkotze teknikoa:** Ingurumen Hezkuntzako taldeak lan egin zuen lana baliozkotzeko, hobekuntzak integratzeko eta proposatutako ekintzek aurretiazko diagnostikoaren emaitzei erantzuten zietela ziurtatzeko.
- **Lankidetza:** ezagutza teknikoa, IHko Zerbitzuaren esperientzia eta azken proposamenak definitzeko egindako partaidetza-prozesuen ekarpena uztartu ziren.

Plan Estrategikoaren Diagnostikoa

Plan Estrategikoaren Diagnostikoa

1. ondorioa:

JIHAK UDALERRI-MAILAN DUEN PERTZEPZIOA BAT DATOR ESPARRU ESTRATEGIKOAREKIN

JIHPEk Iruñeko 2017-2019 aldirako Ingurumen Hezkuntzako Estrategiari lekukoa hartu dio, eta ETKAE 2030aren 5. helburu estrategikoaren 1. ekintza bete da: «Ingurumen-hezkuntzako plan estrategiko berria egitea, ETKAE helburuak txertatuko dituena eta genero-eraginaren azterketa duena». Gainera, bat dator JIHEPren eta JIHNEren printzipio eta ekintzekin. Iruñeko Udalak funtzionario-izaerako Ingurumen Hezkuntzako Zerbitzua (IH) du, lanaren jarraipena eta JIHPEren sustapena eta garapena bermatzeko.

2. ondorioa:

JIHAREN 3 IKUSPEGIAK IKUSGARRI EGIN BEHAR DIRA, ETA HORIETAN SAKONDU BEHAR DA

JIHPEk ikuspegi anizkoitzarekin heldu behar dio JIHari. Kudeaketa-tresna gisa, politika publikoetan integratu, eta udal-eremu guztietan egotea bermatu behar da. Hezkuntza-tresna gisa, hezkuntza-komunitatean prozesu eraldatzaileak eta parte-hartze bidezkoak sustatzera bideratuta dago, jasangarritasunarekin konprometitutako kontzientzia kritikoa sustatzeko. Gizartea eraldatzeko tresna gisa, herritarren parte-hartzea, komunikazioa eta gizarte bidezkoago baten eraikuntza kolektiboa bultzatzeko.

JIHAREN IKUSPEGI HIRUKOITZA JIHPEN.

3. ondorioa:

DESOREKA DAGO XEDEKO HARTZAILEEKIN EGINDAKO ESKU-HARTZEAN

JIHPE hainbat hartzaile talderen inguruan egituratu behar da, gizarte osoa barne hartzeko. Horregatik, Planak inplikatu egin behar ditu hauek: Udaleko udal-langileak eta politikariak, entitatea jasangarritasunaren aplikazioan eredugarria izan dadin, hezkuntza-sektorea eta hezkuntza-komunitate osoa eta kolektibo sozial eta profesionalak, herritarrekiko esku-hartzeari dagokionez. Hori guztia udaletako eta udalez gaindiko beste entitate eta kolektibo batzuekiko lankidetza indartuz egin behar da.

UDALA
Udal-lantaldea
Politikari taldea

HEZKUNTZA-SEKTOREA
Hezkuntza-maila guztietako hezkuntza-komunitateak

HERRITARRAK, KOLEKTIBO SOZIAL ETA PROFESIONALAK

4. ondorioa:

JIHPEK HIRIKO INGURUMENEKO ARDATZ TEMATIKO GUZTIEKIN LAN EGIN BEHAR DU

JIHPEk udal-estrategietan eta -planetan zehaztutako ingurumen-edukiei jarraitu behar die, eta horien arabera antolatu behar da. Haren garapena bat etorriko da unean-unean udal-mailan zehazten diren lehentasunekin. Ingurumen-lehentasunek hiria ekosistema gisa hartu behar dute kontuan.

Ikuspegi horretatik, trantsizio energetikoa funtsezkoa izanen da sistema autosufiziente baterantz aurrera egiteko, efizientzia energetikoan eta autokontsumoan oinarrituta. Beste gakoetako bat elikadura izanen da; agroekologia gure hiriaren elikatzeko eraren iparrorratza izan behar da, eta, horretarako, merkaturatze-zirkuitu laburrak defendatu behar dira, 0 km-ko elikagai ekologikoei eta sasoikoei balioa eman behar zaie eta elikagai propioak sortzea bultzatu behar da. Hiriak lurralde erresilientea izan behar du, erregulatzeko eta etorkizuneko aldaketetara egokitzeko gaitasuna duena. Ekosistema bat, ororen gainetik, sistema bizi bat da, biodibertsitatea duen hiri bat, bertako komunitatearen osasuna eta ongizatea bermatuko dituena eta hiriaren birnaturalizazioa bultzatuko duena. Komunitateak aktiboa izan behar du, kontzientzia ekosoziala eduki behar du, eta ekintza kolektibo eraldatzaileak sortu behar ditu. Azkenik, tokiko ekonomiak kontsumo eta ekoizpen arduratsu eta hurbilekoaren aldeko apustu garbia egin behar du.

TRANTSIZIO ENERGETIKOA
- Energia-efizientzia
- Autokontsumoa
- Karbono-neutraltasuna

AGROEKOLOGIA
- Elikadura osasungarria eta jasangarria
- Elikagaien ekoizpena

LURRALDE ERRESILIENTEA
- Hiri-plangintza jasangarria
- Hiri-berroneratzea
- Arriskuen kudeaketa
- Mugikortasuna
- Hiri-fluxuak

EKOSISTEMA BIZIA
- Biodibertsitatea
- Birnaturalizazioa
- Azpiegitura berde eta urdina
- Osasuna eta ongizatea

KOMUNITATE AKTIBOA
- Kontzientzia ekosoziala
- Ekintza eta partaidetza
- Kultura ekosoziala

TOKIKO EKONOMIA
- Kontsumo arduratsua
- Turismo jasangarrira
- Tokiko eta hurbileko merkataritza

JIHPEREN LEHENTASUNEZKO ARDATZ TEMATIKOAK

5. ondorioa:

JIHAK POLITIKA PUBLIKOAK BLAITU BEHAR DITU, ETA HORIETAN GUZTIETAN TXERTATU BEHAR DA

JIHPEk ildo estrategiko guztietan aurreikusi behar ditu Udalaren zerbitzuen artean eta tokiko eta eskualdeko entitateen artean sinergia berriak sortzera bideratutako ekintzak. Horretarako, zeharkako eta diziplinarteko lana egingo du, ikuspegi holistiko bati jarraikiz, eta lanpostu guztiek jasangarritasun-irizpideak barne hartu ditzaten.

IHko Zerbitzuak eta udaleko langileek eta politikariek eskatzen duten lan-ildo hori bat dator 1. ardatzarekin, hau da, JIHak JIHEPren (Jasangarritasunerako Ingurumen Hezkuntzaren Ekintza Plana) politika publikoetan txertatzearekin, eta ETKAE 2030aren 5. helburuarekin («Iruñeko gizartean kultura ekosoziala ezartzea»).

6. ondorioa:

BEHARREZKOA DA ERALDATZEKO GAITASUNA DUTEN HEZKUNTZA-PROZESUETARA JOTZEA

Hezkuntza-komunitateari zuzendutako JIHan prozesu-proiektu komunitarioak garatzearen aldeko apustua egin behar da. Hezkuntza-prozesuak curriculumean txertatzeak eta prozesu horiek denboran irauteak hezkuntza-komunitate osoaren eraldatzeko, parte hartzeko eta aktibatzeko gaitasuna areagotzen du. Horrela, ikastetxetik ateratzea du helburu, lana ingurune hurbilera zabaltzeko.

Planak sektoreak eskatutako hainbat ekintza bildu behar ditu, hala nola JIHaren gaineko prestakuntza, ikastetxeen arteko koordinazioa erraztea eta IHko zerbitzuaren eginkizuna, JIHaren eremuan dauden baliabideak eta proposamenak integratzen/koordinatzen dituen erreferentziazko entitate gisa.

Ekintza horiek bat datoz JIHEPren esparru estrategikoarekin, zehazki, 2. ardatzarekin («JIHko programak eta jarduerak berritzea, ikertzea eta hobetzea») eta 3. ardatzarekin («Jasangarritasuna hezkuntza- eta prestakuntza-sisteman txertatzea»), bai eta ETKAE 2030aren 5. helburu estrategikoarekin ere, zeinak irakasleentzako, udal-langileentzako eta politikarientzako prestakuntza-programak egitea ezartzen baitu.

7. ondorioa:

HERRITARREN PROZESU ERALDATZAILEAK ETA PARTE-HARTZE BIDEZKOAK BEHARREZKOAK DIRA

JIHak herritarren benetako aktibazioa ahalbidetu behar du. Horretarako, JIHPEk prozesu inspiratzaileak eta imajinario berriak sortu eta indartu behar ditu, koherentzia instituzionaleko ekintza-alternatiba positiboak barne hartuko dituztenak. Ahalegin horiek ekintza indibidualetatik haratago joatera eta ekintza kolektiboak bultzatzera bideratuta daude.

Ezinbestekoak diren partaidetza- eta ikerketa- eta ebaluazio-estrategiak bultzatu behar dira, emaitzak erakusteko eta berrikuntzarako tresna berriak proposatzeko. Hori guztia, gehi komunikazioa hobetzea.

Ondorio hori bat dator JIHEPren 6. ardatzarekin («Komunikazioa, dibulgazioa eta herritarren ekintza») eta ETKAE 2030aren 5. helburuarekin («Prozesu eraldatzaileak eta parte-hartze bidezkoak sustatzea»).

8. ondorioa:

JIHAREN ERAGINA HIRI OSORA ZABALDU BEHAR DA

Udalaren baliabide materialetako bat da Ingurumen Hezkuntza Museoa, orain arte JIHko jardueren erreferentea izan dena. Haatik, funtzionaltasunei buruzko hausnarketa eta azterketa sakon batek museoak izaera soziokomunitario handiagoa izatea proposatzen du. Bestalde, udal-ekipamenduetan ere JIHa integratu behar da, haren eragina maximizatzeko, kontuan hartuta hiriko espazioetako esku-hartzea orekatzeko eta JIHa estrategia berritzaileagoetara egokitzeko beharra dagoela.

Ideia hori bat dator 5. ardatzarekin («JIHEPren esku hartzeko agertokiak eta espazio espezifikoak»), hau da, JIHa berariazko ekipamenduetan edo beste espazio publiko batzuetan sustatzearekin eta esku hartzeko eredu berriekin, hala nola JIHrako ekipamenduen kudeaketa soziokomunitarioarekin.

9. ondorioa:

ASKOTARIKO METODOLOGIAK BEHAR DIRA XEDEKO HARTZAILE BERRITZAILEETARA

IHak gizartea eraldatzeko duen zereginean aurrera egiteko, ezinbestekoa da metodologia askotarikoak eta berritzaileak integratzea. Partaidetza aktiboan, sareko lanean eta eraikuntza kolektiboan oinarritutakoek jakintza-trukea, hausnarketa partekatua, pentsamendu kritiko eta berritzailea eta proposamenak sortzea errazten dute, eta proposamen horiek inplikatutako pertsonen beharrei eta testuinguruei modu eraginkorragoan erantzuten diete. Onartzen da krisiari ematen dizkiogun erantzunak konplexuak direla eta haietara iristen lagunduko duten metodologia askotarikoak behar dituztela. JIHko tresnak kontuan hartuko dituzten ekintzak behar dira, eta tresna horiek xedeko hartzaileen arabera desberdin erabiliko dira.

JIHKO TRESNAK JIHPEREN ESPARRUAN

10. ondorioa:

PROGRAMEN BERRIKUSPENA BEHARREZKOA DA ETENGABEKO HOBEKUNTZARAKO

JIHPEren diagnostikoak erakusten du, beste arlo batzuekin alderatuta, hala nola prestakuntzarekin edo informazioarekin, ikerketa eta ebaluazioa, oro har, gutxi landu direla JIHan, baina ez da ahaztu behar funtsezko alderdiak direla. Presentzia txikia izan arren, beharrezkoak dira JIHko ekintzek eta eragin positiboek gizarte-eraldaketan eta udal-kudeaketaren hobekuntzan duten eragina ulertzeko eta balioesteko.

Horregatik, JIHPEren ildo estrategikoek modu aktibo eta sakonean txertatu behar dituzte ikerketa-ebaluazioko prozesu sistematikoak, jardunbideak hobetzera, eskura dauden baliabideak optimizatzera eta ekimenen eraginkortasuna indartzera bideratuak, eta ziurtatu behar da JIHaren helburuei nabarmen laguntzen dietela.

11. ondorioa:

JIHAK GENERO-IKUSPEGIA ETA ANIZTASUNAREKIKO ARRETA TXERTATU BEHAR DITU

Egindako lanean oinarrituta, JIHari lotutako pertzepzioetan eta ekintzetan aldea ikusten da sexuen artean. Desberdintasun horiek eduki, metodologia eta interesekiko lehentasunetan islatzen dira, eta horrek agerian uzten du zeinen garrantzitsua den proposamenen diseinuan begirada askotarikoa eta inklusiboa sartzea. Horregatik, ekintza-planak kontuan hartuko ditu ikuspegi horiek, gizarte- eta ingurumen-arloko ikaskuntza- eta eraldaketa-prozesuetan partaidetza ekitatiboa eta eraginkortasun handiagoa bermatzeko. Bestalde, JIHPEk, oro har, aniztasuna bere osoa kontuan hartu behar du, irisgarritasunaren, justizia sozialaren eta giza eskubideen ikuspegia kontuan hartuta, gizarte jasangarriago, bidezkoago, irisgarriago eta ekitatiboago baterantz aurrera egiteko.

Ekintza-plana

Ekintza-plana

JIHPEk hiri informatuagoa, kontzienteagoa eta jasangarritasunarekin konprometituagoa eraikitzen lagundu nahi du, ingurumen- eta klima-krisiaren aurreko erantzunak modu kolektiboan diseinatu eta abian jartzeko gai izanen dena.

XEDEAK:

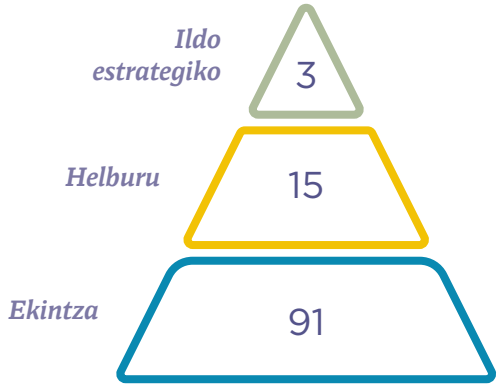
- JIHko udal-estrategia finkatzea, egin beharreko trantsizio ekologiko bidezkoan laguntzeko.
- Egungo errealitate konplexua ulertzen laguntzea, herritarren partaidetza eta ekintza errazteko.
- Herritarren eta komunitatearen aktibazioa bultzatzea, ingurunearekin erlazionatzen garen moduaren aldaketa sistemikoan elkarrekin parte hartzeko.

EKINTZA-PLANAREN 11 PRINTZIPIO :

1. Esparru estrategikoarekin bat dator
2. JIHaren ikuspegi anizkoitza hartzen du
3. Hainbat hartzaileri zuzenduta dago
4. Lehentasunezko gaiak jorratzen ditu
5. Politika publiko guztietan txertatzen da
6. Aurrera doa hezkuntza-arloko partaidetza-prozesu komunitarioetan
7. Herritarrenganako ikuspegi eraldatzailea eta parte-hartzailea du
8. Esku hartzeko espazioak dibertsifikatzen ditu
9. Metodologia berritzaileak erabiltzen ditu
10. Etengabeko hobekuntzan oinarritzen da
11. Genero-ikuspegia eta ekintza positiboa integratzen ditu

EGITURA:

Aurreikusitako helburuetara iristeko, ekintza-plana 3 ildo estrategikoren inguruan egituratzen da, xedeko hartzaileak erreferentziatzat hartuta: udal-langileak eta politikariak, hezkuntza-komunitatea eta herritarrak. Ildo estrategiko bakoitzaren barruan helburuak ezartzen dira, lortu beharreko asmoak zehazteko. Azkenik, ekintzek ildo estrategiko bakoitza modu operatiboan garatzen dute.

Jasangarritasunerako Ingurumen Hezkuntzako Plan Estrategikoa

1. IE
Udal lankidetza sarea

- **1.1 helb.** Udal-langileak sentsibilizatzea eta prestatzea
- **1.2 helb.** Arloen artean lankidetzan aritzea JIHa indartzeko
- **1.3 helb.** Ingurumen-arloko udal-baliabide eta -ekipamenduen erabilera optimizatzea
- **1.4 helb.** Udalaz gaindiko trukea bultzatzea
- **1.5 helb.** JIHaren inpaktua ezagutzea eta balioestea, hobetzeko

2. IE
Hezkuntza sareak eta sare hezitzaileak

- **2.1 helb** Ingurumen-errealitatea ikastetxeetara eramatea
- **22 helb** Hezkuntza-komunitatearen JIHko eskumenak indartzea
- **2.3 helb** Ingurunea eraldatzeko gaitasuna duten hezkuntza-programak bultzatzea
- **2.4 helb** Sareetako lana eta entitateen arteko lankidetza sustatzea
- **2.5 helb** Etengabeko hobekuntza sustatzea

3. IE
Herritarren sareak

- **3.1 helb** Herritarrak sentsibilizatzea eta mobilizatzea ingurumen- eta gizarte-erronken aurrean
- **3.2 helb** Gizarte-kolektiboekiko lankidetza bultzatzea
- **3.3 helb** Jasangarritasuna kolektibo profesionaletara hurbiltzea
- **3.4 helb** Jasangarritasunaren aldeko sareak ehuntzea
- **3.5 helb** JIHak gizartean duen eragina ezagutzea

PLANAREN HEDAPENA

1. IE Udal lankidetza-sarea

1.1. HELBURUA
UDAL-LANGILEAK JASANGARRITASUNEAN SENTSIBILIZATU ETA TREBATZEA

Prestakuntza-plan orokorra garatzea	1. Udal-langileen bizi-zikloaren etapa guztietarako prestakuntza integraleko plan bat diseinatu, izapidetu eta aplikatzea, arduradun politikoetatik hasi eta talde teknikoetaraino.
Udal-enplegu publikorako sarbidean jasangarritasuna txertatzea	2. ETKAE 2030 Iruñeko Udalaren enplegu-eskaintza publikoaren gai-zerrendetan sartzea.
Udaleko langile berriei harrera egitea	3. Udal-lantaldeko langile berrientzako harrera-saioak egitea. 4. Prestakuntza-beharrak berriz ebaluatzeko eta definitzeko saioak egitea, lanpostuan hartutako esperientziaren arabera.
Sentsibilizazioa eta prestakuntza orokorra udalarentzat lan egiten duten udaleko edo kanpoko langileentzat	5. Lantokiko jardunbide egokiei buruzko prestakuntza. 6. JIHra hurbiltzeko sentsibilizazioa. 7. Herritarrekiko komunikazio-metodo eta -tresnei buruzko prestakuntza. 8. Partaidetza- eta bideratze-metodologiei buruzko prestakuntza, Partaidetza Zerbitzuarekin lankidetzan. 9. Udal-lehentasuneko gaiei buruzko informazio-kapsulak.
Prestakuntza espezifikoa udalarentzat lan egiten duten udaleko edo kanpoko langileentzat	10. IHko Zerbitzuak interesgarritzat jotzen dituen prestakuntzak antolatzea, jasangarritasun-gaietan trebatzea errazteko. 11. Beste udal-zerbitzu batzuek hautemandako prestakuntza-premiak hartu, jaso eta eguneratzea. 12. Jasangarritasunari buruz lehendik dauden eta beste zerbitzu batzuentzat interesgarriak izan daitezkeen prestakuntzak ematea.

1.2. HELBURUA
ARLOEN ARTEAN LANKIDETZAN ARITZEA JIHA INDARTZEKO

Barne-kudeaketa jasangarrira hobetzen dugu, ekintza globalen bidez

1. Inplikatutako langile guztiak informatzeko eta sentsibilizatzeko kanpaina.

Zeharkako prestakuntzak: prestakuntzak lankidetza-esparru gisa

2. Arlo eta zerbitzuetako diziplinarteko eta diziplina anitzeko lanari lotutako prestakuntza-ekintzak diseinatzea, hala nola mahai teknikoak edo prestakuntzak.

Jasangarritasuna beste zerbitzu batzuetan txertatzea

3. Agroekologia sustatzea udal-agendan lehentasunezko gai gisa, hiri-ekologiarekin batera.
4. Udal-agendan interesgarriak diren beste gai batzuk sustatzea, hala nola osasuna.
5. Proiektu estrategikoen diseinuan eta exekuzioan JIHko tresnak integratzea, zerikusia izaten ahal duten zerbitzuekin, hala nola Hiri Ekologia, Proiektuak edo Hirigintza Gerentzia.
6. Kontratazio-agirietan jasangarritasun- eta ingurumen-irizpideei buruzko klausulak garatzen laguntzea, zerikusia izaten ahal duten zerbitzuekin, hala nola Proiektuak, Hirigintza Gerentzia edo Iruña Hiri Bizigarria.
7. Dirulaguntza- eta laguntza-agirietan jasangarritasun- eta ingurumen-irizpideei buruzko klausulak garatzen laguntzea, zerikusia izaten ahal duten zerbitzuekin, hala nola Partaidetza, Gazteria, Hezkuntza edo Berdintasuna.
8. Ingurumen-ikuspegia hainbat udal-arlotatik gauzatzen diren plan, estrategia eta itunetan txertatzea.

Herritarrei zuzendutako hiriko esku-hartzeak komunikatzen laguntzea

9. Koordinazio egonkorra Komunikazio Zerbitzuarekin, jasangarritasunarekin lotutako komunikazio-ekintzak lehenesteko.
10. Ingurumen-gaiei buruzko komunikazioa eta informazioa modu koordinatuan ematea herritarrei, eta Udaleko zerbitzuek ematen dituzten mezuak bateratzea.
11. Jarduerak garatu aurretik herritarrak sentsibilizatzera eta informatzera bideratutako kanpainak diseinatzen laguntzea (lorategietako edo bide publikoko bestelako esku-hartzeak, xurgatze-basoak, komunitate-baratzeak, etab.).
12. Beste udal-zerbitzu batzuen ekintzak komunikatzen eta zabaltzen laguntzea, JIHko zerbitzuaren tresna propioekin (webgunea, sare sozialak, aldizkari elektronikoa, etab.).
13. Gainerako zerbitzuei dagozkien planen eta estrategien barne-zabalkundean eta -komunikazioan laguntzea ingurumen-gaietan, hala nola ETKAE 2030 eta azpiegitura berde eta urdinaren plana eta hiri-drainatze jasangarriko estrategia.

Inplikatutako udal-zerbitzuetan JIHko tresnak ezartzeko lankidetza

14. Beste zerbitzu batzuek egiten dituzten ingurumen-ekintzetan lankidetzan aritzea, aholkua ematea eta JIHko irizpideak txertatzea. Horretarako har daitezkeen neurriak:
    - o Hezkuntza-zerbitzuarekin ingurumen-ekintzak sustatzea, hala nola hamaiketako osasungarriak, ohiturak, konpromisoak...
    - o Merkataritza eta Turismo zerbitzuekin lankidetzan aritzea, ostalaritza-sektoreak agroekologia bultzatzeko.
    - o Haurren eta Nerabe eta Gazteen zerbitzuekin elkarlanean aritzea haurrak eta gazteak mobilizatuko dituzten tresnak diseinatzean.
    - o Berdeguneetan zentratutako JIHko programa egonkor bat ezartzen laguntzea, hezkuntza-sektoreari zuzendua, Lorategien Zerbitzuarekin.
    - o Ekofeminismoari buruzko programa, Berdintasun Zerbitzuarekin lankidetzan.
    - o Udal Energia Agentziarekin elkarlanean aritzea energia-komunitateak sortu eta garatzean eta jasangarritasun-irizpideak integratzean.
    - o Proiektu-zerbitzuaren esku-hartzeetan herritarrak inplikatzea eta haien partaidetza ahalbidetzen laguntzea.
15. Komunikazio egonkorra Bulego Estrategikoarekin, JIHko proiektu europarrak bilatzeko.

Topaketa- eta lankidetza-mekanismo egonkorrak garatzea

16. Koordinazioa, lankidetza eta lan bateratua hezkuntzan eskumena duten edo hezkuntza-esparruan esku hartzen duten beste udal arlo batzuekin (Hezkuntza, Partaidetza, Mugikortasuna, Proiektuak, etab.).
17. Gizarte Ekintzako Arloarekin koordinatzea, lankidetzan aritzea eta lan bateratua egitea jasangarritasuna bere alderdi sozialenean garatzeko.
18. Mahai teknikoetan eta zerbitzuen arteko lankidetza-mahaitan parte hartzea: eskolako jolastokiak birnaturalizatzeko mahaia, ikaskuntzarako eta zerbitzurako mahaia, etorkizuneko zainketen mahaia, etab.
19. Zerbitzuen arteko gaikako mahaiak sortzea, JIHa aplikatzeko gai zehatzekin:
    - Udalak herritarrentzat eginiko eskaintzan jasangarritasuna txertatzea, Gazteria, Haurrak, Adinekoen Sarea, Kultura eta beste hainbat zerbitzutan.
    - Herritarrei ingurumen-kudeaketako esku-hartzeak komunikatzea, eta horietan sentsibilizatzea, partaidetzarako bide eman dezaketen zerbitzuen bidez, hala nola Proiektuak, Hirigintza Gerentzia, Iruña Hiri Bizigarria eta jasangarritasun-zerbitzuak.

1.3. HELBURUA
EGUNGO INGURUMEN BALIABIDE- ETA -EKIPAMENDUEN ERABILERA OPTIMIZATZEA

Ingurumen-arloko beste baliabide eta espazio batzuei babesa eta laguntza ematea

1. Aholkularitza eta laguntza beste zerbitzu batzuetako ingurumen-baliabideetan, hala nola hiriko naturaguneen seinaleei buruzkoetan.
2. Aholkularitza eta laguntza ematea beste entitate batzuek, hala nola Casa Sotok, ingurumen-ekipamenduetan egiten dituzten ingurumen-jardueretan.

Ingurumen Hezkuntzako Museoari balioa ematea irakaskuntzako ekipamendu gisa.

3. Udaleko beste zerbitzu batzuek espazioa erabiltzea bultzatzea, hala nola Gizarte Ekintzak edo Gazteriak.
4. Ingurumen-gaiak lantzen dituzten kolektiboei espazioa lagapenean ematea.
5. Ekipamendua egokitzea behar berrietara, eta horietarako mantentze-lanak egitea.

1.4. HELBURUA
UDALAZ GAINDIKO TRUKEA BULTZATZEA

Udalaz gaindiko ente interesgarriekiko koordinazioa

1. Jasangarritasun-arloan lan egiten duten udalaz gaindiko enteekin koordinatzea, esate baterako: Lursarea, Nasuvinsa, Iruñerriko Mankomunitatea, Nafarroako Klima Aldaketaren Bulegoa, Nafarroako Udal eta Kontzejuen Federazioa, etab.

Sareetan parte hartzea eta lankidetzan aritzea

2. JIHren arloan lan egiten duten enteen arteko koordinazio-egituretan lankidetzan aritzea eta parte hartzea, esate baterako:
   - JIHEPko toki-entitateen lantaldea.
   - JIHNE garatzeko lantaldea.
   - Sor daitezkeen eta interesgarriak izan daitezkeen beste lantalde batzuk.
3. Hiri Agroekologikoen Sarea bultzatzea eta bertan aktiboki parte hartzea.
4. Iruñeko hiria sustatzea, parte hartzen duen sareen topaketa eta jardunaldien antolatzaile zein anfitrioi gisa.

Topaketak eta jardunaldiak bultzatzea

5. Udalaz gaindiko beste hiri eta entitate batzuekin topaketak bultzatzea, esperientzia arrakastatsuak eta jardunbide egokiak ezagutzeko.

1.5. HELBURUA
JIHAREN INPAKTUA EZAGUTZEA ETA BALIOESTEA, HOBETZEKO

Inpaktuaren ikerketa-ebaluazioa

1. Parte-hartze bidezko ebaluazioak egitea, gauzatutako JIHko ekintzetan inplikatutako zerbitzuekin.
2. Proiektuen tipologia desberdinetarako erreplika daitezkeen JIHko kasuak aztertzea eta jardunbide egokiak hautatzea.
3. Lankidetza-hitzarmenak JIHn espezializatutako unibertsitate eta entitateekin, JIHko tokiko politiken eraginari buruzko gradu/master amaierako lanak, tesiak edo aplikatutako ikerketak sustatzeko.
5. JIHko ekintzek udalerrian sortutako inpaktuari buruzko azterlana egitea.

2. IE Hekuntza-sareak eta hezitzaileak

2.1. **HELBURUA** INGURUMEN-ERREALITATEA IKASTETXEETARA ERAMATEA

Udal-mailako lehentasunezko gaien mobilizazioa

1. Iruñeko Udalaren lehentasun tematikoei lotutako hezkuntza-programak babestea eta mobilizatzea, hala nola naturarekiko lotura, agroekologia, osasuna edo birnaturalizazioa.

Ikastetxe barrurako eta kanporako komunikazioa

2. Ikastetxeekin komunikazio ekintzak garatzea, bai hezkuntza-programen informazio-mailan, bai haientzat interesgarriak diren beste udal-ekimen batzuetan.
3. IHko Zerbitzuarekin lankidetzan aritzea, ikastetxeek haiei ikusgarritasuna emateko egindako ekimenen bozgorailu gisa.

2.2. **HELBURUA** HEZKUNTZA-KOMUNITATEAREN JIHKO ESKUMENAK INDARTZEA

Prestakuntza duten irakasleen trebakuntza babestea

1. Irakasleentzako prestakuntza orokorra, JIHko edukiei eta tresnei dagokienez, hala nola hezkuntza ekosozialari dagokionez.
2. Irakasleak udal-kudeaketarekin lotutako ildo berrietan prestatzea, hala nola birnaturalizazioan edo interesgarriak diren beste batzuetan.
3. JIHko askotariko gaitasunak eta integrazioa kontuan hartzen dituzten prestakuntza espezifikoak, desgaitasuna duten pertsonak kontuan hartuta.
4. Prozesu-programen garapenean trebatzea, emaitza onak dituzten programen prestakuntza metodologikoari jarraituz, hala nola eskola-baratzeak edo energia xahutzearen aurkako ekintza hezkuntza-programa.

Etorkizuneko prestatzaileen prestakuntza

5. Etorkizuneko prestatzaileen (irakasle-ikasketetako graduetako, Irakaskuntzako Masterreko) edo Lanbide Heziketako graduetako ikasleen (haur-hezkuntza) JIHko prestakuntzan eta trebakuntzan aurrera egitea.
6. Hainbat espezialitatetako (Lanbide Heziketa eta unibertsitateko graduak) ikasleek Ingurumen Hezkuntzako Udal Zerbitzuan praktikak egiteko programa.

Familien prestakuntza guraso-elkarteen eta guraso-eskolen bidez

7. Zuzeneko prestakuntza: Udalak gauzatzen dituen hezkuntza-proiektuen barruan familiak gaitzea, hala nola patioen birnaturalizazioan, etab.
8. Zeharkako prestakuntza: hezkuntzako, ingurumen-hobekuntzako eta trantsizio ekologikoko irizpideak sartzea guraso-eskolen jardueretara bideratutako dirulaguntzetan.

2.3. HELBURUA INGURUNEA ERALDATZEKO GAITASUNA DUTEN HEZKUNTZA-PROGRAMAK BULTZATZEA

Irakasleei tresnak eta baliabideak ematea

1. Ikastetxeek kudeaketa autonomoko baliabide didaktikoak zabaltzea eta indartzea (ikaskuntza-egoerak, online jarduerak, material bidaiariak, etab.), lehentasunezko ingurumen-gaietan, hala nola osasunean edo naturarekiko loturan.
2. Hiria ekosistema gisa ezagutzeko jarduera puntualen programa bat garatzea, beste zerbitzu batzuekin lankidetzan, hala nola Lorategien Zerbitzuarekin.

Ikasleekin prozesu-prometan parte hartzea eta jardutea

3. Besteak beste, «Eskolako baratze ekologikoak» eta «Energia xahutzearen aurkako ekintza» hezkuntza-programak berrikustea eta etengabe hobetzea.
4. Larrialdi klimatikoari buruzko hezkuntza- eta partaidetza-programa bat garatzea, Bigarren Hezkuntzari zuzendua, Break-out tresna baten inguruan.
5. Eskola-komunitatearen eta haren ingurunearen ikerketa-ekintzako programa bat garatzea, eraldaketa komunitariorako.
6. Ikastetxeei laguntza, aholkularitza eta baliabideak ematea hirian eragina duten ikaskuntza- eta zerbitzu-proiektuak edo herritarren zientzia-proiektuak diseinatzeko.

2.4. HELBURUA LANA, ENTITATEEN ARTEKO LANKIDETZA ETA SAREKO LANA SUSTATZEA

Hezkuntza-programak beste entitate batzuekin elkarlanean garatzea

1. Gazte atala mantentzea Ecozine Nazioarteko Ingurumen Zinema Jaialdian, Ecozine Kultur Elkartearekin lankidetzan.
2. Udalak sustatutako etorkizuneko hezkuntza-programak beste entitate batzuekin elkarlanean garatzea.

Ikastetxeen arteko sareko lanerako babesa eta laguntza

3. Harremanetan ipintzea, trukea eta elkar ezagutza bultzatzea eta erraztea, ikastetxeen arteko koordinaziorako eta lankidetzarako.

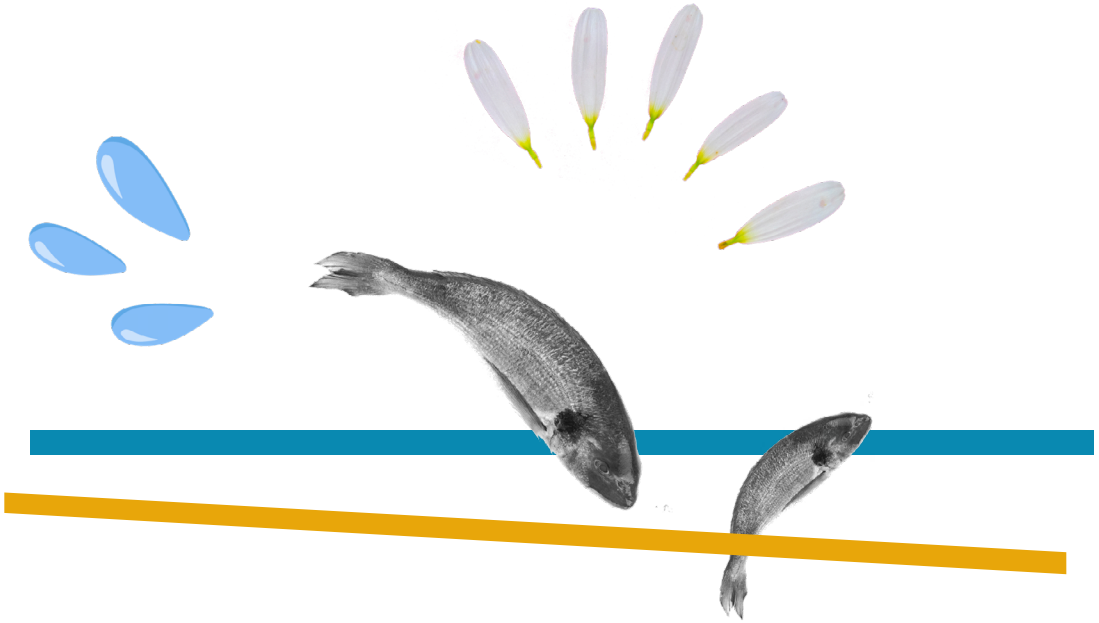
Hezkuntza-sareekin elkarlanean aritzea eta hezkuntza-sareak sortzea

4. Koordinazioa eta lankidetza hezkuntzan eskumena duten edo hezkuntzaren esparruan esku hartzen duten beste entitate publiko batzuekin:
   - Eskola Jasangarrien Sarea lantaldea (NGko Hezkuntza Departamentua eta Landa Garapeneko eta Ingurumeneko Departamentua).
   - Beste batzuk: Klima-aldaketaren Bulegoa (NG, Iruñerriko Mankomunitatea, NILSA, NUP, Nafarroako Unibertsitatea, etab.).

2.5. HELBURUA ETENGABEKO HOBEKUNTZA SUSTATZEA

JIHa hezkuntza-esparruan hobetzea

1. 1. Zerbitzuak gauzatzen dituen hezkuntza-programen parte-hartze bidezko ebaluazioak egitea.
2. JIHko esperientziak, tresnak, metodologiak eta hezkuntzaren arloko aurrerapenak trukatzeko eta elkartzeko jardunaldiak.
3. Lankidetza-hitzarmenak JIHn espezializatutako unibertsitate eta entitateekin, hezkuntza-sektorean JIHa integratzeari buruzko gradu/master amaierako lanak, tesiak edo aplikatutako ikerketak sustatzeko.
4. JIHko ekintzek hezkuntza-esparruan sortutako inpaktuari buruzko azterlana egitea.

3. IE Jasangarritasunerako herritarren sareak

3.1. HELBURUA
HERRITARRAK SENTSIBILIZATZEA ETA MOBILIZATZEA INGURUMEN- ETA GIZARTE-ERRONKEN AURREAN

Herritarren eta Udalaren arteko komunikazio bideak sortzea

1. Inpaktu-gaitasuna duten komunikazio eta sentsibilizazio kanpainak garatzea, udal-lehentasuneko ingurumen-proiektuekin lotuta (birnaturalizazioa, energia-komunitateak, etab.).
2. Udalaren komunikazio-baliabideak erabiltzea eta kudeatzea, gizartea eraldatzeko tresna gisa:
   - o IHko zerbitzuaren webguneko edukiak kudeatzea.
   - o Zerbitzuaren sare sozialetako edukiak kudeatzea.
   - o Hamabost egunez behingo informazio-buletina egitea.
   - o IHko Zerbitzuaren hainbat alderdiri buruzko komunikazio instituzionala.

Kultura ekosoziala: herritarrak aktibatzeko tresna eraldatzaileak eskaintzea

3. Esku-hartzeak diseinatzea eta planifikatzea herritarrekin, lehentasunezko ingurumen-gaietan parte har dezaten bultzatzeko, hainbat sakontze-mailarekin (prestakuntza-ekintzak, jolas-ekintza orokorrak, espezializatuak, luzarokoak, konpromiso handikoak, etab.).
4. Kultura ekosoziala udalaren kultura-ekipamenduetan (Civivox-es, esaterako) eskaintzen den kultura-eskaintzan integratzea.
5. JIHa hainbat biztanleria-profilekin lan egiten duten hiriko beste gune kultural eta soziokomunitario batzuetan sartzea (hala nola liburutegiak edo museoak).
6. Kultura ekosoziala integratzea hainbat udal-zerbitzuk (Adinekoen Sarea, Garapenerako Lankidetza, Partaidetza edo Haur eta Nerabeak) herritarrei eskaintzen dieten eskaintzan.
7. Gazteentzako programa espezifikoa, gazteentzako guneetara hurbiltzen dena (aisialdi-guneak, musika-jaialdiak, udako programazioa, udalekuak, etab.), eta estrategia espezifikoak diseinatuko dira partaide aktibo izan daitezen.
8. Herritarrei zuzendutako boluntariotza-ekintzak garatzea (herritarren zientzia-ekintzak, landaketak, etab.), udal-kudeaketan laguntzeko eta herritarren ezagutza eta aktibazioa bultzatzeko.
9. Ekintza klimatikoko taldeak bultzatzea, trantsizio ekologikoan herritarrak modu kolektiboan ahalduntzeko.
10. Ecozine Zinema eta Ingurumeneko Nazioarteko Jaialdia garatzea.

3.2. HELBURUA
GIZARTE-KOLEKTIBOEKIKO LANKIDETZA BULTZATZEA

Herritarren kolektiboei prestakuntza eta trebakuntza ematea

1. Hausnarketa-ekintzarako dagoeneko ezarrita dauden taldeak dinamizatzea, klima-krisia modu kolektiboan lantzeko.
2. Kolektiboak osatzen dituzten pertsonei, hala nola energia-komunitateei, zuzendutako prestakuntza-ikuspegia.

Kolektiboetan ingurumen-irizpideak txertatzea

3. Ekitaldi publikoei eta jasangarritasunari buruzko 36/2024 Foru Dekretuari jarraikiz, kolektiboei aholkularitza eta laguntza ematea hirian ekitaldi jasangarriak garatzeko.
4. Elkarteek ingurumen-irizpideak barneratzeko programa bat garatzea, ingurumen-irizpideak eta jardunbide egokiak arian-arian txertatzeko.

3.3. HELBURUA
JASANGARRITASUNA KOLEKTIBO PROFESIONALETARA HURBILTZEA

Sentsibilizatzeko eta mobilizatzeko lankidetza

1. Entitate eta elkargo profesionalekin lankidetzan aritzea, edo ekintzaile-ehunarekin, ingurumenarekiko sentsibilizaziorako eta mobilizaziorako ekimen zehatzak sustatzeko, hala nola jardunbide egoki eta jasangarriak merkataritza-sektorean.

JIHko eta ingurumeneko profesionalekin sinergiak sortzea erraztea

2. JIHko eta ingurumen-arloko sare eta profesionalekin sinergiak sortzea, esperientziak trukatzeko eta proiektu komunetan lankidetzan aritzea sustatzeko, hala nola Nafarroako Ingurumen Hezkuntzako Elkartean edo Pirinioak Bizirik Hezkuntza-sarean.

3.4. HELBURUA
JASANGARRITASUNAREN ALDEKO SAREAK EHUNTZEA

Ingurumen-kolektiboei laguntzea

1. Ingurumen-gaiei lotutako kolektiboekin eta entitateekin (Gorosti Natur Zientzien Elkartea, Geltoki, Labea, MÁS Planeta Navarra edo Asociación para la Recuperación del Bosque Autóctono, besteak beste) lankidetza- eta laguntza-proiektuak garatzea.

Entitate publikoetatik herritarrei egiten zaien eskaintza indartzea

2. Herritarrei egiten zaien eskaintzan lankidetza eta koordinazioa entitate publikoekin, hala nola Iruñerriko Mankomunitatearekin, Nafarroako Gobernuaren Klima Aldaketaren Bulegoarekin, NUPekin eta abar.

3.5. HELBURUA
JIHAK GIZARTEAN DUEN ERAGINA EZAGUTZEA

JIHak kolektiboengan eta herritarrengan sortutako inpaktua aztertzea

1. Iruñeko ekobarometro bat garatzea, herritarrek ingurumenaren gainean duten pertzepzioa eta sentsibilizazio-maila jasotzeko, eta hobetzeko eremuak eta ekintza-aukerak identifikatzeko.
2. Herritarrek programak zenbateraino ikusten, ulertzen eta onartzen dituzten aztertzea, komunikazioaren jarraipenaren bidez (hedabideak, sareak, udalaren webgunea).
3. JIHko ekintzek herritarrengan sortutako inpaktuari buruzko azterlana egitea.

SINTESI-KOADROA

Ingurumen-lehentasunen arabera antolatutako ekintzak

INGURUMEN-LEHENTASUNAK		TRANTSIZIO ENERGETIKOA	AGROEKOLOGIA	LURRALDE ERRESILIENTEA	EKOSISTEMA BIZIA	KOMUNITATE AKTIBOA	TOKIKO EKONOMIA	EKINTZA METODOLOGIKOA	BERDINTASUNA SUSTATZEN DUEN EKINTZA
1. IE	**1.1. helburua: Udal-langileak jasangarritasunean sentsibilizatu eta trebatzea**								
Ekintza	**1**	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	2	✓							
	3	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	4	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	5	✓					✓		✓
	6	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	7							✓	
	8							✓	
	9	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	10	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	11	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	12	✓	✓	✓	✓	✓	✓		

INGURUMEN-LEHENTASUNAK		TRANTSIZIO ENERGETIKOA	AGROEKOLOGIA	LURRALDE ERRESILIENTEA	EKOSISTEMA BIZIA	KOMUNITATE AKTIBOA	TOKIKO EKONOMIA	EKINTZA METODOLOGIKOA	BERDINTASUNA SUSTATZEN DUEN EKINTZA
1. IE	**1.2. helburua: Arloen artean lankidetzan aritzea JIHa indartzeko**								
Ekintza	1	✓					✓		✓
	2							✓	
	3		✓						✓
	4	✓		✓	✓	✓	✓		✓
	5							✓	✓
	6	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	7	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	8	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	9							✓	✓
	10	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
	11	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	12							✓	
	13	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	14	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	15							✓	
	16							✓	
	17							✓	
	18							✓	
	19							✓	✓
1. IE	**1.3. helburua: Egungo ingurumen baliabide- eta -ekipamenduen erabilera optimizatzea**								
Ekintza	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	2	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	3							✓	
	4							✓	
	5							✓	

INGURUMEN-LEHENTASUNAK		TRANTSIZIO ENERGETIKOA	AGROEKOLOGIA	LURRALDE ERRESILIENTEA	EKOSISTEMA BIZIA	KOMUNITATE AKTIBOA	TOKIKO EKONOMIA	EKINTZA METODOLOGIKOA	EKINTZA SUSTATZEN DUEN EKINTZA
1. IE	**1.4. helburua: Udalaz gaindiko trukea bultzatzea**								
Ekintza	1							✓	✓
	2							✓	✓
	3		✓						✓
	4							✓	
	5							✓	
1. IE	**1.5. helburua: JIHaren inpaktua ezagutzea eta balioestea, hobetzeko**								
Ekintza	1							✓	
	2							✓	
	3							✓	✓
	4							✓	
2. IE	**2.1. helburua: Ingurumen-errealitatea ikastetxeetara eramatea**								
Ekintza	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	2							✓	
	3	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
2. IE	**2.2. helburua: Hezkuntza-komunitatearen JIHko eskumenak indartzea**								
Ekintza	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	2	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	3	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	4							✓	✓
	5	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	6							✓	✓
	7	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	8	✓			✓			✓	

INGURUMEN-LEHENTASUNAK		TRANTSIZIO ENERGETIKOA	AGROEKOLOGIA	LURRALDE ERRESILIENTEA	EKOSISTEMA BIZIA	KOMUNITATE AKTIBOA	TOKIKO EKONOMIA	EKINTZA METODOLOGIKOA	EKINTZA SUSTATZEN DUEN EKINTZA
2. IE	**2.3. helburua: Ingurunea eraldatzeko gaitasuna duten hezkuntza-programak bultzatzea**								
Ekintza	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	2	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	3	✓	✓			✓			✓
	4	✓		✓		✓			
	5	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	6							✓	
2. IE	**2.4. helburua: Lana, entitateen arteko lankidetza eta sareko lana sustatzea**								
Ekintza	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	2							✓	
	3							✓	✓
	4							✓	
2. IE	**2.5. helburua: Etengabeko hobekuntza sustatzea**								
Ekintza	1							✓	
	2							✓	✓
	3							✓	
	4							✓	

INGURUMEN-LEHENTASUNAK		TRANTSIZIO ENERGETIKOA	AGROEKOLOGIA	LURRALDE ERRESILIENTEA	EKOSISTEMA BIZIA	KOMUNITATE AKTIBOA	TOKIKO EKONOMIA	EKINTZA METODOLOGIKOA	EKINTZA SUSTATZEN DUEN EKINTZA
3. IE	**3.1. helburua: Herritarrak sentsibilizatzea eta mobilizatzea ingurumen- eta gizarte-erronken aurrean**								
Ekintza	1	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	2							✓	
	3	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	4	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	5	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	6	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
	7	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	8							✓	✓
	9	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
	10	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
3. IE	**3.2. helburua: Gizarte-kolektiboekiko lankidetza bultzatzea**								
Ekintza	1					✓			
	2					✓			
	3					✓	✓		
	4	✓				✓			
3. IE	**3.3. helburua: Jasangarritasuna kolektibo profesionaletara hurbiltzea**								
Ekintza	1							✓	✓
	2							✓	
3. IE	**3.4. helburua: Jasangarritasunaren aldeko sareak ehuntzea**								
Ekintza	1							✓	✓
	2							✓	

INGURUMEN-LEHENTASUNAK		TRANTSIZIO ENERGETIKOA	AGROEKOLOGIA	LURRALDE ERRESILIENTEA	EKOSISTEMA BIZIA	KOMUNITATE AKTIBOA	TOKIKO EKONOMIA	EKINTZA METODOLOGIKOA	EKINTZA SUSTATZEN DUEN EKINTZA
3. IE	**3.5. helburua: JIHak gizartean duen eragina ezagutzea**								
Ekintza	1							✓	
	2							✓	
	3							✓	✓

Eremuaren arabera antolatutako ekintzak

EREMUAK		PLANIFIKAZIOA ETA KOORDINAZIOA KUDEAKETA	INFORMAZIOA ETA KOMUNIKAZIOA	PRESTAKUNTZA ETA TREBAKUNTZA	PARTAIDETZA	IKERKETA ETA EBALUAZIOA
1. IE	**1.1. helburua: Udal-langileak jasangarritasunean sentsibilizatu eta trebatzea**					
Ekintza	1	✓				
	2	✓	✓			
	3			✓		
	4					✓
	5			✓		
	6		✓	✓		
	7			✓		
	8			✓		
	9		✓	✓		
	10	✓		✓		
	11	✓		✓		
	12		✓	✓		

EREMUAK		PLANIFIKAZIOA ETA KOORDINAZIOA KUDEAKETA	INFORMAZIOA ETA KOMUNIKAZIOA	PRESTAKUNTZA ETA TREBAKUNTZA	PARTAIDETZA	IKERKETA ETA EBALUAZIOA
1. IE	**1.2. helburua: Arloen artean lankidetzan aritzea JIHa indartzeko**					
	1		✓			
	2	✓				
	3	✓	✓			
	4	✓	✓			
	5	✓				
	6	✓			✓	
	7	✓			✓	
	8	✓				
	9	✓	✓			
Ekintza	**10**	✓	✓			
	11	✓	✓			
	12	✓	✓		✓	
	13	✓	✓		✓	
	14	✓	✓	✓	✓	✓
	15	✓				
	16	✓				
	17	✓				
	18	✓			✓	
	19	✓			✓	
1. IE	**1.3. helburua: Egungo ingurumen baliabide- eta -ekipamenduen erabilera optimizatzea**					
	1	✓		✓		
	2	✓		✓		
Ekintza	**3**	✓				
	4.	✓				
	5	✓				

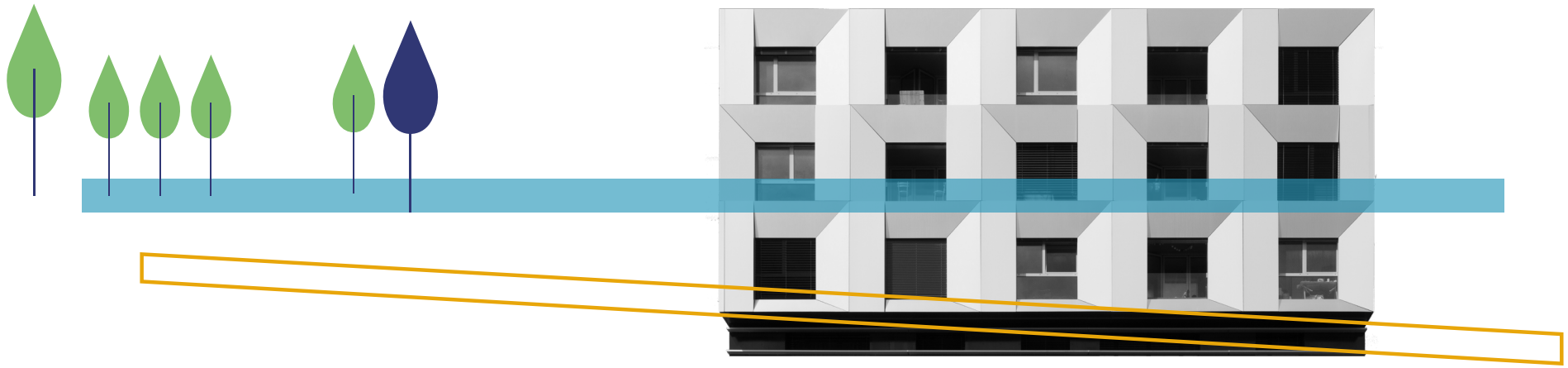
EREMUAK		PLANIFIKAZIOA ETA KOORDINAZIOA KUDEAKETA	INFORMAZIOA ETA KOMUNIKAZIOA	PRESTAKUNTZA ETA TREBAKUNTZA	PARTAIDETZA	IKERKETA ETA EBALUAZIOA
1. IE	**1.4. helburua: Udalaz gaindiko trukea bultzatzea**					
Ekintza	1	✓				
	2	✓			✓	
	3	✓			✓	
	4	✓			✓	
	5	✓			✓	
1. IE	**1.5. helburua: JIHaren inpaktua ezagutzea eta balioestea, hobetzeko**					
Ekintza	1				✓	✓
	2					✓
	3	✓				✓
	4.	✓			✓	✓
2. IE	**2.1. helburua: Ingurumen-errealitatea ikastetxeetara eramatea**					
Ekintza	1	✓	✓	✓	✓	✓
	2		✓			
	3		✓			
2. IE	**2.2. helburua: Hezkuntza-komunitatearen JIHko eskumenak indartzea**					
Ekintza	1			✓		
	2			✓		
	3			✓		
	4			✓		
	5			✓		
	6			✓		
	7			✓		
	8	✓		✓		

EREMUAK		PLANIFIKAZIOA ETA KOORDINAZIOA KUDEAKETA	INFORMAZIOA ETA KOMUNIKAZIOA	PRESTAKUNTZA ETA TREBAKUNTZA	PARTAIDETZA	IKERKETA ETA EBALUAZIOA
2. IE	**2.3. helburua: Ingurunea eraldatzeko gaitasuna duten hezkuntza-programak bultzatzea**					
Ekintza	1		✓	✓		
	2		✓	✓		
	3					✓
	4			✓	✓	✓
	5			✓	✓	✓
	6			✓		
2. IE	**2.4. helburua: Lana, entitateen arteko lankidetza eta sareko lana sustatzea**					
Ekintza	1		✓		✓	
	2			✓	✓	
	3	✓	✓		✓	
	4	✓			✓	
2. IE	**2.5. helburua: Etengabeko hobekuntza sustatzea**					
Ekintza	1				✓	✓
	2	✓	✓	✓	✓	✓
	3	✓				✓
	4				✓	✓

EREMUAK		PLANIFIKAZIOA ETA KOORDINAZIOA KUDEAKETA	INFORMAZIOA ETA KOMUNIKAZIOA	PRESTAKUNTZA ETA TREBAKUNTZA	PARTAIDETZA	IKERKETA ETA EBALUAZIOA
3. IE	**3.1. helburua: Herritarrak sentsibilizatzea eta mobilizatzea ingurumen- eta gizarte-erronken aurrean**					
Ekintza	1		✓			
	2		✓			
	3	✓	✓	✓	✓	
	4	✓	✓	✓	✓	
	5		✓	✓	✓	
	6		✓	✓	✓	
	7		✓	✓	✓	
	8				✓	
	9			✓	✓	
	10	✓	✓			
3. IE	**3.2. helburua: Gizarte-kolektiboekiko lankidetza bultzatzea**					
Ekintza	1			✓	✓	
	2			✓		
	3			✓		
	4			✓		
3. IE	**3.3. helburua: Jasangarritasuna kolektibo profesionaletara hurbiltzea**					
Ekintza	1			✓	✓	
	2				✓	
3. IE	**3.4. helburua: Jasangarritasunaren aldeko sareak ehuntzea**					
Ekintza	1				✓	
	2	✓			✓	

3. IE **3.5. helburua: JIHak gizartean duen eragina ezagutzea**

Ekintza		
	1	✓
	2	✓
	3	✓

Abian jartzea eta jarraipena

Abian jartzea eta jarraipena

GOBERNANTZA-EREDUA

JIHPE eta bere gobernantza-eredua partaidetzazko, maila anitzeko eta zeharkako ikuspegi batean oinarritzen dira, eta denboran zehar eraginkortasuna, legitimitatea eta jasangarritasuna bermatzera bideratuta daude, genero-ikuspegia eta dibertsitate-ikuspegia galdu gabe, zeharkako ekitate- eta intersekzionalitate-ardatz diren aldetik.

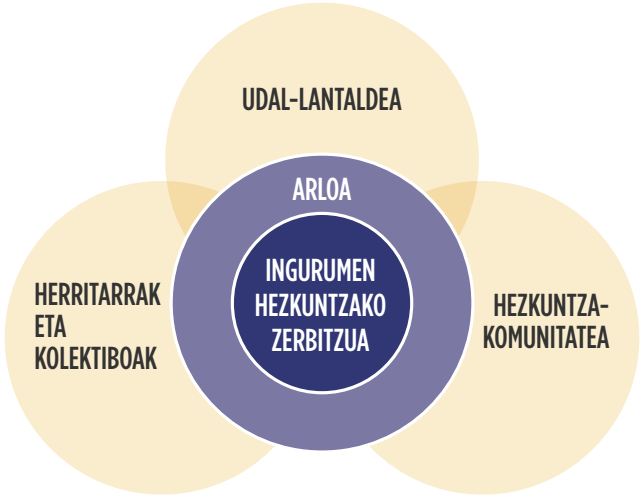
Hiru oinarrizko irizpide ditu:

- Zeharkakotasuna oinarrizko printzipio eragilea da, eta JIHa udal-politika eta -arlo guztietan sartzen dela ziurtatzen du.
- Herritarren parte-hartzea, erabaki- eta kosorkuntza-mekanismotzat hartzea.
- Gardentasuna eta kontu-ematea, jarraipenerako, ebaluaziorako eta etengabeko hobekuntzarako bermeak izanen dira.

Esparru horretan, arlo eskuduneko talde tekniko eta politikoaren ikuspegi estrategikoa erabakigarria da JIHPE udal-plangintzarekin eta 2030 Agendatik eratorritako konpromisoekin koherentea izateko, eta, hala, JIHa politika publikoen tresna egituratzaileetako bat bihurtzen da.

Ereduak oinarri ditu konfiantza eta erantzukidetasun instituzional eta soziala. Erabaki-hartzea Ingurumen Hezkuntzako Zerbitzuarekin egituratzen da. Planaren koordinazio teknikoa eta operatiboa gidatzen du, eta lankidetza-sistema zabal baten ardatz egituratzaile gisa jarduten du. Definizio estrategikoa arlo eskudunarekin batera garatzen da, kodiseinu dinamiken bidez eta Iruñeko udal-lehentasunekin bat etorririk.

Gainera, laguntza aktiboa ematen du, entitate eta pertsona interesdunekiko laguntzaren, aholkularitzaren eta jarraipenaren bidez, eta JIHPEren inplementazioan modu eraginkorrean inplikatzea sustatzen du. Hori guztia ekarpenak eta balorazioak zuzenean jasotzeko tresna batzuen bidez egituratzen da. Tresna horiek elkarrizketarako, ebaluazio partekaturako eta kontuak emateko espazio egonkor bat sortzen dute, eta horrela gobernantza-sistema irekia, deliberatiboa eta etengabeko hobekuntzara bideratua sendotzen da. Tresna horiek ekintza gisa jaso dira, eta JIHPEn txertatu, hiru ildo estrategikoetako bakoitzean.

KRONOGRAMA

1. IE

1.1. HELBURUA
Udal-langileak jasangarritasunean sentsibilizatu eta trebatzea

		2026	EPE LABURREAN 2027-28	EPE ERTAINEAN 2029-30	EPE LUZEAN 2031-32
Prestakuntza-plan orokorra garatzea	1.	•			
Udal-enplegu publikorako sarbidean jasangarritasuna txertatzea	2.	•			
Udaleko langile berriei harrera egitea	3.	•			
	4.		•		
Sentsibilizazioa eta prestakuntza orokorra udalarentzat lan egiten duten udaleko edo kanpoko langileentzat	5.			•	
	6.	•			
	7.			•	
	8.				•
Prestakuntza espezifikoa udalarentzat lan egiten duten udaleko edo kanpoko langileentzat	9.	•			
	10.	•			
	11.	•			
		•			

1.2. HELBURUA
Arloen artean lankidetzan aritzea JIHa indartzeko

Barne-kudeaketa jasangarrira hobetzen dugu, ekintza globalen bidez	1.	•			
Zeharkako prestakuntzak: prestakuntzak lankidetza-esparru gisa	2.	•			
Jasangarritasuna beste zerbitzu batzuetan txertatzea	3.		•		
	4.			•	
	5.			•	
	6.	•			
	7.	•			
	8.			•	

		2026	EPE LABURREAN 2027-28	EPE ERTAINEAN 2029-30	EPE LUZEAN 2031-32
	9.	•			
	10.	•			
Herritarrei zuzendutako hiriko esku-hartzeak komunikatzen laguntzea	11.	•			
	12.	•			
	13.	•			
Inplikatutako udal-zerbitzuetan JIHko tresnak ezartzeko lankidetza	14.	•			
	15.		•		
	16.	•			
Topaketa- eta lankidetza-mekanismo egonkorrak garatzea	17.		•		
	18.	•			
		•			

1. IE

1.3. HELBURUA

Egungo ingurumen baliabide- eta -ekipamenduen erabilera optimizatzea

Ingurumen-arloko beste baliabide eta espazio batzuei babesa eta laguntza ematea	1.		•		
	2.	•			
Ingurumen Hezkuntzako Museoari balioa ematea irakaskuntzako ekipamendu gisa.	3.		•		
	4.	•			
			•		

1.4. HELBURUA

Udalaz gaindiko trukea bultzatzea

Udalaz gaindiko ente interesgarriekiko koordinazioa	1.	•			
	2.	•			
Sareetan parte hartzea eta lankidetzan aritzea	3.		•		
	4.			•	
Topaketak eta jardunaldiak bultzatzea	5.			•	

		2026	EPE LABURREAN 2027-28	EPE ERTAINEAN 2029-30	EPE LUZEAN 2031-32
1. IE	1.5. HELBURUA **JIHaren inpaktua ezagutzea eta balioestea, hobetzeko**				
	Inpaktuaren ikerketa-ebaluazioa 1.	•			
	2.			•	
	3.			•	
	4.				•
2. IE	2.1. HELBURUA **Ingurumen-errealitatea ikastetxeetara eramatea**				
	Udal-mailako lehentasunezko gaien mobilizazioa 1.	•			
	Ikastetxe barrurako eta kanporako komunikazioa 2.	•			
			•		
	2.2. HELBURUA **Hezkuntza-komunitatearen JIHko eskumenak indartzea**				
	Prestakuntza duten irakasleen trebakuntza babestea 1.	•			
	2.	•			
	3.			•	
	4.			•	
	Etorkizuneko prestatzaileen prestakuntza 5.		•		
	6.	•			
	Familien prestakuntza guraso-elkarteen eta guraso-eskolen bidez 7.			•	
				•	
	2.3. HELBURUA **Ingurunea eraldatzeko gaitasuna duten hezkuntza-programak bultzatzea**				
	Irakasleei tresnak eta baliabideak ematea 1.		•		
	2.			•	

		2026	EPE LABURREAN 2027-28	EPE ERTAINEAN 2029-30	EPE LUZEAN 2031-32
Ikasleekin prozesu-prometan parte hartzea eta jardutea	3.		•		
	4.	•			
	5.			•	
				•	

2. IE

2.4. HELBURUA

Lana, entitateen arteko lankidetza eta sareko lana sustatzea

Hezkuntza-programak beste entitate batzuekin elkarlanean garatzea	1.	•			
	2.	•			
Ikastetxeen arteko sareko lanerako babesa eta laguntza	3.			•	
Hezkuntza-sareekin elkarlanean aritzea eta hezkuntza-sareak sortzea	4.	•			

2.5. HELBURUA

Etengabeko hobekuntza sustatzea

JIHa hezkuntza-esparruan hobetzea	1.	•			
	2.				•
	3.			•	
	4.				•

3. IE

3.1. HELBURUA

Herritarrak sentsibilizatzea eta mobilizatzea ingurumen- eta gizarte-erronken aurrean

Herritarren eta Udalaren arteko komunikazio bideak sortzea	1.			•	
	2.	•			
	3.		•		
	4.	•			
	5.			•	
Kultura ekosoziala: herritarrak aktibatzeko tresna eraldatzaileak eskaintzea	6.		•		
	7.				•
	8.			•	
	9.		•		
		•			

3. IE

		2026	EPE LABURREAN 2027-28	EPE ERTAINEAN 2029-30	EPE LUZEAN 2031-32
3.2. HELBURUA					
Gizarte-kolektiboekiko lankidetza bultzatzea					
Herritarren kolektiboei prestakuntza eta trebakuntza ematea	1.			•	
	2.	•			
Kolektiboetan ingurumen-irizpideak txertatzea	3.	•			
					•
3.3. HELBURUA					
3.3. helburua: Jasangarritasuna kolektibo profesionaletara hurbiltzea					
Sentsibilizatzeko eta mobilizatzeko lankidetza	1.				•
JIHko eta ingurumeneko profesionalekin sinergiak sortzea erraztea	2.		•		
3.4. HELBURUA					
Jasangarritasunaren aldeko sareak ehuntzea					
Ingurumen-kolektiboei laguntzea	1.	•			
Entitate publikoetatik herritarrei egiten zaien eskaintza indartzea	2.	•			
3.5. HELBURUA					
JIHak gizartean duen eragina ezagutzea					
	1.	•			
JIHak kolektiboengan eta herritarrengan sortutako inpaktua aztertzea	2.		•		
	3.				•

Jarraipen- eta ebaluazio-sistema

Funtsezkotzat jotzen da, Planeko ekintzak antzemandako beharrekin bat datozela ziurtatzeko. Helburu nagusia du JIHPEren bilakaera eta aplikazio-maila monitorizatzea, eta kalitatea zein jarraitutasuna norabide egokian bermatzen ditu.

ZER?

JIHPEri buruzko alderdi guztiak berrikustea komeni da: bai prozesua, bai emaitzak eta bai betetze-maila orokorra.

NOIZ?

Prozesuari eta emaitzei dagokienez, urtero berrikustea gomendatzen da; betetze-mailarako, aldiz, hobea da etengabeko jarraipena egitea.

NORK?

Erantzukizuna Udalarena da, eta, zehazkiago, IHko Zerbitzuarena, nahiz eta lan hori Arloko arduradunekin lankidetza estuan egin daitekeen.

NOLA?

Ebaluaziorako eta jarraipenerako adierazleak eta bitartekoak definitzeko, kontuan hartu da horiek errazak, argiak, erraz aplikatzeko modukoak eta esanguratsuak izatea, hau da, aurrera egin ahal izateko informazio baliotsua ematea.

- o Jarraipena inplementazioaren etengabeko kontrolean zentratzen da, eta, horretarako, ekintzen garapen-egoera bistaratzea errazten duen aginte-koadro bat erabiltzen da.
- o Ebaluazioak prozesua zein emaitzak aztertzen ditu, eta ekintzak gauzatzen diren modua eta lortutako emaitzak ikuspegi orokor batetik balioestea ahalbidetzen

Adierazleak:

- Emaitzen adierazleak eraginkortasunaren, egokitasunaren, aniztasunaren, estalduraren eta orekaren balio-irizpideetara bideratuta daude.
- Prozesukoak, JIHPEren inplementazioaren kalitatea eta egokitasuna baloratzera bideratuta daude.

JARRAIPENA		EBALUAZIOA			
Ekintzen egoera		*Emaitzen egoera*		*Prozesuen egoera*	
Ekintza	Egoera	Eraginkortasuna	Estaldura	Antolamendu-eredua	Berdintasuna eta intersekzionalitatea
Plangintza	Aurrekontua	Egokitasuna	Oreka	Taldeko kideak	Baliabideak
		Aniztasuna		Jarraipen-tresnak	

Ayuntamiento de Pamplona | Iruñeko Udala

pamplona iruña

AYUNTAMIENTO DE PAMPLONA | IRUÑEKO UDALA
DISEÑO | DISEINUA: ESTUDIO KEY

PLAN4CET

Co-funded by the European Union